

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 119/2025-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] konajúcej prostredníctvom organizačnej zložky [REDACTED], zastúpenej PRK Partners s. r. o., Suché mýto 1, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 2Co/17/2024-1850 z 21. augusta 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 20. decembra 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) označeným uznesením krajského súdu. Napadnuté uznesenie navrhuje zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.
2. Na Mestskom súde Bratislava IV je pod sp. zn. B1-4C/212/2015 vedené konanie o zaplatenie 154 597,20 eur s príslušenstvom, v ktorom sa žalobca od sťažovateľky domáha poistného plnenia na základe poistnej zmluvy, pretože v dôsledku požiaru rodinného domu mu vznikla škoda.
3. Mestský súd rozsudkom sp. zn. B1-4C/212/2015 zo 4. júla 2023 žalobu zamietol. Podstatou prvoinštančného rozhodnutia bolo, že najpravdepodobnejšou príčinou požiaru bol žalobcom svojpomocne a neodborne postavený krb, čo v zmysle všeobecných poistných podmienok sťažovateľky spadá pod výluky z poistenia. Mestský súd s prihliadnutím na spotrebiteľský charakter sporu nevyhodnotil všeobecné poistné podmienky ako neprijateľné a priklonil sa k záverom jedného z troch predložených súkromných znaleckých posudkov.
4. Na základe odvolania žalobcu krajský súd napadnutým uznesením rozsudok mestského súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Krajský súd napadnuté uznesenie odôvodnil tým, že mestský

súd opomenul vyhodnotiť, či všeobecné poistné podmienky, na ktorých platnosť sa sťažovateľka odvolávala, sa platne stali súčasťou poistnej zmluvy v zmysle § 788 ods. 3 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“). V tejto súvislosti krajský súd poukázal na to, že sťažovateľka sa dovoľáva aplikácie poistných podmienok obsiahnutých v samostatnom listinnom dokumente, o ktorom sa poistná zmluva ako o jej súčasť nezmiňuje a ani z obsahu spisu nevyplýva, že by žalobca vyhlásil, že mu všeobecné poistné podmienky boli oznámené. Predmetný spor je ovládaný zásadou ochrany spotrebiteľa, ktorá ukladá súdu povinnosť *ex offio* preskúmať, či v spotrebiteľskom zmluvnom vzťahu nenastal právny stav, ktorý by spotrebiteľa ako slabšiu stranu mohol ohroziť podľa § 54 ods. 1 OZ.

5. Okrem toho krajský súd uviedol, že súd prvej inštancie pochybil aj tým, že s ohľadom na výsledky dokazovania nevykonal dôkaz revíznym znaleckým posudkom. Uviedol, že znalecké posudky Ing. Morávka č. 4/2015 a Ing. Cinculu č. 1/2021, ktoré sú dôkazne rovnocenné, si v zodpovedaní otázky, ako ku škode došlo a z akej príčiny, vzájomne odporujú. Tieto rozpory podľa krajského súdu spočívajú v odborných záveroch a podľa záznamov z pojednávania sa ich nepodarilo odstrániť ani výsluchom znalcov, ani vykonanou konfrontáciou. Mestský nebol oprávnený posudzovať skutočnosti, ku ktorým sú potrebné odborné znalosti, a nemal preto posudzovať vecnú správnosť odborných záverov znaleckých posudkov, respektíve bez presvedčivého spochybnenia jedného znaleckého posudku prikloniť sa k záverom toho druhého.

6. V závere napadnutého uznesenia krajský súd zhrnul, že úlohou súdu prvej inštancie bude vysporiadať sa s otázkou platnosti dojednaného ustanovenia o výluke z poistenia definovanej sťažovateľkou vo všeobecných poistných podmienkach za podmienky dodržania zákonnej úpravy v § 788 ods. 3 OZ. V prípade kladnej odpovede (dodržanie ustanovenia § 788 ods. 3 OZ) pristúpi k revíznemu znaleckému posúdeniu odborných záverov, ktoré boli v konaní dosiaľ prezentované prostredníctvom znaleckého ústavu. Závery revízneho znaleckého posudku súd prvej inštancie následne vyhodnotí z pohľadu naplnenia skutkovej podstaty výluky z poistenia v intenzite „hrubej nedbanlivosti poisteného“, na ktorom tvrdení založila svoju obranu sťažovateľka, resp. ak táto hrubá nedbanlivosť žalobcu v súvislosti s príčinou poistnej udalosti nebude spoľahlivo preukázaná, súd prvej inštancie posúdi, či žalobca dôvodne uplatnil právo na poistné plnenie.

II.

Argumentácia sťažovateľky

7. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti tvrdí, že neboli splnené zákonné podmienky pre vydanie napadnutého uznesenia, pretože krajský súd neprípustným spôsobom preskúmal rozsudok mestského súdu nad rámec žalobcom vymedzených odvolacích dôvodov.

8. Podľa sťažovateľky žalobca v konaní pred súdom prvej inštancie ani v podanom odvolaní nenamietal, že by všeobecné poistné podmienky neboli pripojené z poistnej zmluvy alebo mu neboli oznámené. Hoci by tak v odvolaní aj urobil, išlo by o neprípustné novoty.

9. V nadväznosti na požiadavku krajského súdu na vykonanie kontrolného znaleckého dokazovania sťažovateľka uvádza, že ani jedna zo strán také dokazovanie nenavrhovala.

10. Okrem takto vymedzených procesných pochybení sťažovateľka kritizuje krajský súd aj preto, že jej neposkytol procesný priestor podľa § 382 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) na vyjadrenie sa k aplikácii § 788 ods. 3 OZ.

11. Odôvodnenie napadnutého uznesenia považuje sťažovateľka za nedostatočné, nepreskúmateľné a arbitrárne. Podľa jej názoru odvolací súd iba veľmi stručne zhrnul závery vyplývajúce z dvoch znaleckých posudkov a konštatoval, že si vzájomne odporujú, čo zároveň vyhodnotil ako dôvod pre kontrolné znalecké dokazovanie. S rozsiahlou argumentáciou žalobcu, sťažovateľky či súdu prvej inštancie sa však žiadnym spôsobom nevysporiadal. Pritom odôvodnenie prvoinštančného rozsudku považuje sťažovateľka za komplexné a poctivé. Navyše je sťažovateľka toho názoru, že ďalšie znalecké dokazovanie len opäť predĺži už aj tak dlhotrvajúce konanie.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

12. Predmetom prieskumu v prerokovanej veci je zrušujúce rozhodnutie odvolacieho súdu, zatiaľ čo v zmysle judikatúry ústavného súdu sa v konaniach o ústavnej sťažnosti zásadne preskúmajú len také právoplatné rozhodnutia, ktorými sa konanie vo veci samej skončilo (IV. ÚS 361/2010, II. ÚS 422/2024).

13. Ústavný súd z uvedeného pravidla opakovane pripustil výnimky, ak išlo o rozhodnutie, ktoré je spôsobilé výrazne a nezvratným spôsobom zasiahnuť do základných práv alebo slobôd garantovaných ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou (IV. ÚS 195/2010), pričom tento negatívny dôsledok sa vzťahoval na výsledok konania, ktorý by nebolo možné korigovať v ďalšom procesnom postupe alebo v opravných konaniach (IV. ÚS 322/09, III. ÚS 46/2013). Ústavný súd pripustil prieskum kasačných (zrušujúcich) uznesení odvolacieho súdu aj v tých prípadoch, keď bola s konečnou platnosťou posudzovaná otázka, pričom relevantná právna úprava vylučuje, aby táto otázka bola predmetom ďalšieho preskúmania všeobecnými súdmi v rámci následných štádií konania.

14. O takýto prípad však vo veci sťažovateľky nejde, keďže v jej prípade tvorí predmet prieskumu uznesenie krajského súdu, ktoré má síce kasačnú povahu, no odvolací súd usmernil mestský súd v otázkach vedenia konania. Dôsledkom právoplatnosti napadnutého uznesenia je pokračovanie v konaní o podanej žalobe, pričom zrušenie rozsudku mestského súdu nijakým spôsobom nepredznamenáva meritórny výsledok sporu, ba pre jeho ďalší postup ani neobmedzuje sťažovateľku vo využívaní jej procesných práv, ktorými podobu rozhodnutia vo veci samej môže ovplyvniť.

15. Pokiaľ sťažovateľka namietala, že krajský súd svoje zrušujúce rozhodnutie založil na dôvodoch, ktoré z podaného odvolania nevyplývali, ústavný súd poukazuje jednak na bod 59 odvolania žalobcu (ktoré tvorí prílohu ústavnej sťažnosti) a rovnako ako krajský súd odkazuje na špecifiká vedenia sporov v spotrebiteľských veciach. Podľa rozsudku Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) z 11. 3. 2020 vo veci C-511/17, ECLI:EU:C:2020:188, b. 32: *„Vnútroštátny súd má preto v medziach predmetu sporu, o ktorom rozhoduje, preskúmať ex offo zmluvnú podmienku z dôvodu ochrany, ktorá sa musí priznať spotrebiteľovi na základe smernice 93/13, s cieľom vyhnúť sa tomu, aby boli požiadavky spotrebiteľa zamietnuté rozhodnutím, ktoré by prípadne získalo právnu silu rozhodnutej veci, hoci tieto požiadavky by mohli byť prijaté, ak by spotrebiteľ z dôvodu nevedomosti neopomenul dovoliť sa nekalej povahy tejto podmienky.“*

16. Ústavný súd napokon vo svojej rozhodovacej praxi v náleze sp. zn. III. ÚS 150/2018 z 15. augusta 2018 vyslovil, že v spotrebiteľských veciach všeobecne uznávaný princíp „*vigilantibus iura scriptae sunt*“ ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa, a irelevantnosť aktivity spotrebiteľa z pohľadu skúmania neprijateľných zmluvných podmienok vyplýva aj z nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 166/2023 zo 7. septembra 2023, ktorý sa odvoláva na body 52 a 53 rozsudku Súdneho dvora C-448/17.

17. K námietke sťažovateľky, že krajský súd ignoroval § 382 CSP a neposkytol jej priestor na vyjadrenie sa vo vzťahu ku aplikácii § 788 ods. 3 OZ, ústavný súd uvádza, že nie každé procesné pochybenie dosahuje intenzitu, ktorá by odôvodňovala vyslovenie porušenia základných práv. Uvedené platí o to viac v prípade pokračujúceho sporového konania, počas ktorého bude mať sťažovateľka bezpochyby dostatok priestoru na podanie vyjadrenia. Zámerom odvolacieho súdu totiž nebolo rozhodnúť na podklade posúdenia § 788 ods. 3 OZ, keďže v postupe mestského súdu vzhladol aj iné procesné pochybenie v podobe nedostatočne vykonaného dokazovania.

18. Na základe uvedeného dospel ústavný súd k záveru, že v danom prípade niet žiadnej spojitosti medzi napadnutým uznesením krajského súdu a namietaným porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. februára 2025

Robert Šorl
predseda senátu